

مفهوم بیت «روی‌ها چون زین بیابان درکنند / جمله سر از یک گریبان برکنند» با کدام بیت‌ها متناسب است؟

الف) هزار دام به هر گام این بیابان است / که از هزار هزاران یکی از آن نجهد

ب) جان گرگان و سگان یک یک جداست / متحد جان‌های شیران خداست

ج) تخت و تاج و ملک و هستی جمله را در هم شکن / نقش و مهر نیستی و مفلسی بر جان گمار

د) پس چو یک رنگ شد همه او شد / رشته باریک شد چو یک تو شد

۱) الف - ب ۲) ب - د ۳) ج - د ۴) الف - ج

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت صورت سوال و بیت‌های «ب» و «د» به وحدت رسیدن است.

بیت «الف»: دشوار بودن مسیر

بیت «ج»: ترک تعلق

آرایه‌های ایهام، جناس همسان، اسلوب معادله، متناقض‌نما، مجاز» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

(الف) خوابم بشد از دیده در این فکر جگرسوز / کاغوش که شد منزل آسایش و خوابت

(ب) دارای جهان نصرت دین خسرو کامل / یحیی بن مظفر ملک عالم عادل

(ج) چون تو گلی کس ندید در چمن روزگار / خاصه که مرغی چو من بلبل بستان اوست

(د) هر که را بر خاک بنشانی به خاکت می‌کشد / شمع آخر تکیه بر خاکستر پروانه کرد

(ه) چون به تلخی نگذرانم روزگار خویش را / من که نوش خلق را در نیش عقرب دیده‌ام

(۱) ب، الف، د، ه، ج (۲) الف، ج، ب، ه، د (۳) ج، ه، ب، الف، د (۴) ج، الف، د، ه، ب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت «ب»: ایهام: دارای جهان: ۱- صاحب جهان ۲- دارا، پادشاه ایرانی

بیت «الف»: جناس همسان: که: ۱- ربط ۲- ضمیر پرسشی

بیت «ه»: متناقض‌نما: نوش را در نیش دیدن

بیت «ج»: چمن مجاز از باغ است.

آرایه‌های ذکر شده در کمانک روبه‌روی کدام گزینه درست است؟

(۱) در شبستان فلک افتاده همچون سایه باش / زان که ترک سر کند چون شمع آن کو سر کشید (اسلوب معادله - تشبیه)

(۲) دل صید عشق او شد و آگه نبود عقل / افتاد جام و خرد شد و جم خبر نداشت (تلمیح - جناس همسان)

(۳) گرنه مقصودش می گلرنگ باشد دست صنع / خوشه‌های لعل و یاقوت از چه بندد تاک را (حسن تعلیل - اغراق)

(۴) شکست از سر کشی‌های نهال او پر و بالم / خوشا قمری که یار خویش را در زیر پر دارد (استعاره - تناسب)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. استعاره: سرکشی نهال / پر و بال من / تناسب: پر، بال و قمری
تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: شبستان فلک / افتاده همچون سایه باش / چون شمع ترک سر کند: تشبیه - اسلوب معادله ندارد.

گزینه «۲»: تلمیح به جام جم - جناس همسان ندارد.

گزینه «۳»: حسن تعلیل: شاعر برای سرخی انگور، دلیلی غیرعلمی ذکر کرده است - اغراق ندارد.

در کدام بیت هر سه آرایه «تشبیه، استعاره و حسن تعلیل» وجود دارد؟

(۱) به تلخ رو مکن اظهار تنگ دستی خویش / که از تپانچه بحرست روی مرجان سرخ (تپانچه: سیلی)

(۲) جان سوزتر ز آتش قهر است لطف عشق / اشک کباب از رخ خندان آتش است

(۳) رخت هستی زین جهان مختصر خواهیم برد / کشتی از خشکی به دریای گهر خواهیم برد

(۴) بهشت دل‌گشای من دل‌شبه‌است می‌ترسم / که گیرد چرخ کم فرصت ز دستم دامن شب را

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه «۲»: حسن تعلیل: عشق، از قهر و غضب جان سوزتر است، به همین دلیل است که

هنگام کباب کردن، قطراتی از گوشت خارج می‌شود، رخ خندان آتش باعث اشک ریختن کباب می‌شود. / تشبیه:

آتش قهر / استعاره: اشک کباب رخ خندان آتش

در بیت زیر کدام آرایه‌ها وجود دارد؟

«صائب چو سرو و بید ز بی‌حاصلی مدام / در باغ روزگار خجالت کشیده‌ایم»

(۲) جناس، تناسب، تشبیه

(۴) تناسب، ایهام، استعاره

(۱) تشبیه، تشخیص، ایهام

(۳) استعاره، تناسب، تشبیه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خجالت کشیدن و شرم‌منده بودنِ سرو و بید: تشخیص، استعاره

سرو، بید و باغ: تناسب

چو سرو و بید / باغ روزگار: تشبیه

در متن زیر به ترتیب چند وابسته پیشین و چند وابسته پسین به کار رفته است؟

«پدرم غصّه می خورد. پیر و زمین گیر می شد. هر روز ضعیف و ناتوان می گشت. همه چیزش را از دست داده بود، فقط یک دل خوشی برایش مانده بود، پسرش با کوشش و تلاش درس می خواند. من درس می خواندم. دو کلاس را در یک سال می خواندم. شاگرد اوّل می شدم. مردم کوچه و خیابان به پدرم تبریک می گفتند و از آینده درخشانم برایش خیال بافی می کردند.»

(۱) چهار - هشت (۲) شش - ده (۳) پنج - نه (۴) هفت - نه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وابسته پیشین: هر - همه - یک - دو - یک (۵ مورد)

وابسته پسین: م (پدرم) - ش (چیزش) - ش (پسرش) - اوّل - کوچه - خیابان - م (پدرم) - درخشان - م

(درخشانم) (۹ مورد)

ردیف در کدام گزینه فعل اسنادی نیست؟

۱) الا ای با شبگیری به گل برگ بناگوشش / مجنبان زلف زنجیرش که من دیوانه خواهم شد

۲) گهی پیش رقیبان ستمگر گریه خواهم کرد / گهی در راه مرغان خبر، پروانه خواهم کرد

۳) نگارا، مست بگذشتی به کوی زاهدان روزی / برون شد صوفی از مسجد که در میخانه خواهم شد

۴) ز بس زیباست لاف عشق بازی خودپرستان را / چو با عشق آشنا گشتم ز خود بیگانه خواهم شد

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «خواهم شد» در معنای «خواهم رفت» آمده است و فعل اسنادی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: من (نهاد)، دیوانه (مسند)، خواهم شد (فعل اسنادی)

گزینه «۲»: من (نهاد محذوف)، پروانه (مسند)، خواهم شد (فعل اسنادی)

گزینه «۴»: من (نهاد محذوف)، بیگانه (مسند)، خواهم شد (فعل اسنادی)

نقش کلمات مشخص شده بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«حزین، شکستی اگر آیدت شگفت مدار / که آسمان گهر آبدار می شکند»

(۱) نهاد - متمم - مفعول - صفت

(۲) منادا - مفعول - مفعول - صفت

(۳) منادا - متمم - مفعول - صفت

(۴) نهاد - مفعول - مضاف‌الیه - مضاف‌الیه

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ای حزین، اگر برای تو، شکستی آید، شگفت مدار، زیرا آسمان، گهر آبدار را می‌شکند.

در همه گزینه‌ها به جز گزینه بخشی از کلام حذف شده است.

(۱) مرا به دست تو خوش‌تر هلاک جان گرامی / هزار باره که رفتن به دیگری به حمایت

(۲) به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل / و گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم

(۳) به دو چشم تو که گر بی تو برندم به بهشت / نکنم میل به حوران و نظر با ساقی

(۴) من پاس دارم تا به روز امشب به جای پاسبان / کان چشم خواب‌آلوده خواب از دیده ما می‌برد

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: «برای من هلاک جان گرامی به دست تو هزار بار خوش‌تر (است) از ...»

گزینه ۲: «به راه بادیه رفتن به (بهتر) از نشستن باطل (است).»

گزینه ۳: «به دو چشم تو (قسم می‌خورم) که ... / نظر با ساقی (نکنم)»

نام پدیدآورنده چند اثر به درستی مشخص نشده است؟

(سمفونی پنجم جنوب: فرانسا کوپه)، (لطایف الطوایف: فخرالدین علی صفی)، (اخلاق محسنی: حسین واعظ کاشفی)، (قابوس نامه: عنصرالمعالی)، (من زنده ام: معصومه آباد)، (پیوند زیتون بر شاخه ترنج: موسوی گرمارودی)، (اسرار التوحید: ابوسعید ابوالخیر)، (سیاست نامه: خواجه نصیرالدین توسی)

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سمفونی پنجم جنوب: نزار قبانی

اسرار التوحید: محمد بن منور

سیاست نامه: خواجه نظام الملک توسی

در کدام گزینه غلط املائی وجود ندارد؟

(۱) چون سریر دولت از منصب شاهی خالی و عاطل ماند و مملکت را وارث و مستحقّی نبود، دشمن قصد این دیار کند و در استیصال ما کوشد.

(۲) و دیگر گواهی دادن الله را به یکتایی در صفت که در آن بی‌شبیح است و آن وی را صفت است نامعقول، کیف آن مفهوم و نامحدود و دور از اوهام.

(۳) و خردمند اگر به قلعتی ثقت افزایش که بنیاد آن هر چه مؤکدتر باشد و اساس آن هرچه مستحکم‌تر یا به کوهی که از گردانیدن باد و ربودن آب در آن ایمن توان زیست، البته به عیبی منسوب نگردد.

(۴) هرگاه که در این مقامات تأملی به سزا رفت و فضایل عفو و احسان مقرر گشت، همّت بر ملازمت آن سیرت مقصور شود و وجه صلاح و طریق ثواب در آن مشتبه نگردد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. غلطهای املائی و شکل درست آنها:

گزینه «۱»: سریر (فریاد) ← سریر (تخت)

گزینه «۲»: شبیح (سیاهی و سایه) ← شبه (مثل و مانند)

گزینه «۴»: ثواب (پاداش، اجر) ← صواب (درست)

در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟

(۱) رخ زشت چون خبث طینت میپوش / به گمنامی و بازگوشی مکوش

(۲) سر برآوردند ارواح نباتی از زمین / صور اصرافیل تا از رعد گردید آشکار

(۳) سرخوش چو بهر عیش کله گوشه بشکنند / نقل خراب ز انجم هفت آسمان کنند

(۴) به کف تیغ من ازدها پیکر است / ابا صولت شیر و خشم پلنگ

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صور اصرافیل ← صور اسرافیل

در چند بیت برای واژه‌های درون کمانک برابره‌های درست مشخص شده است؟

الف) چرا به شیفتگی سرزنش کنند مرا / که دل نماند و جگر خون ببود و یار برفت (سودایی)

ب) حاجت خلق از در خدای برآید / مرد خدایی چه کار بر در والی؟ (عامل)

ج) نیکبخت آن توانگری که به دل / غم مسکین ناتوانی داشت (غنا)

د) در عاشقی گزیر نباشد ز ساز و سوز / استاده‌ام چو شمع مترسان ز آتشم (لاجرم)

۱) یک (۲) سه (۳) دو (۴) چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الف) سودایی یعنی «عاشق، شیفته، شیدا» این واژه صفت است اما «شیفتگی» اسم است.

ج) غنا: توانگری، بی‌نیازی، در این بیت «توانگر» با «ی» نکره به کار رفته است و نمی‌تواند معادلی برای «غنا» باشد.

د) لاجرم: ناگزیر

در کدام گزینه معنی همه واژگان درست است؟

۱) (ضجّه: شیوه)، (طاق: یکتا)، (ولیمه: مهمانی)

۲) (وخامت: بدفرجامی)، (کلاک: آتشدان)، (آزگار: تمام و کامل)

۳) (شگرف: نیرومند)، (بلامعارض: بی فاصله)، (استیصال: درماندگی)

۴) (تفرید: یگانه دانستن خدا)، (گرمرو: مشتاق)، (رجز: جنگ)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه «۱»: ولیمه: طعامی که در مهمانی و عروسی می دهند.

گزینه «۳»: بلاعارض: بی رقیب

گزینه «۴»: رجز: شعری که در میدان جنگ برای مفاخره می خوانند.

مفهوم کلی بیت زیر در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟

«نباشی بس ایمن به بازوی خویش / خورد گاو نادان ز پهلوی خویش»

۱) نقش نیرنگ دو عامل رقم لوح دل است / همه از ماست گر این آینه بر ما بخشند

۲) اگر شادی است ما را گر غم از ماست / که بر ما هرچه می‌آید هم از ماست

۳) بر پای امید ماست هر جا خاری است / بر شیشهٔ عمر ماست هر جا سنگی است

۴) کوتاهی نیست پریشانی ما را چون زلف / سایه طالع آشفته ز مو بر سر ماست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر دو بیت به مفهوم «از ماست که بر ماست» اشاره دارند.

همه ابیات با مصراع زیر ارتباط مفهومی دارند، مگر:

«من گوش استماع ندارم لمن تقول»

- ۱) شرط دلسوزی است جان من، که صائب گاه‌گاه / برفروزد از نصیحت آتش خوی تو را
- ۲) غمگسارانم همی دادند پند / پند کی باشد به مجنون سودمند؟
- ۳) هر که ما را به نصیحت ز تو می‌پیچد روی / گو به شمشیر که عاشق به مدارا نرود
- ۴) دیوانه این عشق نصیحت ننیوشد (نشنوند) / گر خون دلش روز و شب از دیده بیارند

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مصراع سعدی و ابیات ۲، ۳ و ۴ می‌گویند: «عاشق هرگز نصیحت‌پذیر نیست»

کدام گزینه با بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«گفتم غم تو دارم گفتا غمت سرآید / گفتم که ماه من شو گفتا اگر برآید»

۱) جان خاک شود زین غم کز زلف تو وامانده / گل خشک شود بر جا گر یاد بهار افتد

۲) یوسف گم گشته باز آید به کنعان غم مخور / کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور

۳) ز مردن غم ندارم، لیک روزی کز غمت میرم / فراموشت شود از من به عالم غم، همین دارم

۴) شاد کجا شود ز تو این دل ناتوان من؟ / چون تو به روز هجر خود این همه تیر غم زنی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر دو بیت از امیدواری سخن گفته و پایان غم را مرده می دهند.

همه ابیات به مفهوم بیت زیر اشاره دارند، مگر:

«باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟ / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟»

۱) خاموش فلک ز غلغله چون نوبت خروش / دریا هزار مرتبه گلگون حباب شد

۲) به دست دیده از آن داده‌اند سبحة (تسبیح) اشک / که ذکر واقعه کربلا کند جاوید

۳) پر شد فلک ز غلغله چون نوبت خروش / از انبیا به حضرت روح الامین رسید

۴) گر ابر نگیرد دل بستان ز چه خندد / ورمی نبود زنگ م از دل چه زداید

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت سؤال و ابیات ۱، ۲ و ۳ به غم و اندوه فراوان از حادثه کربلا اشاره می‌کنند.

کدام گزینه با بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«من آزاده از خاک آزادگانم / گل صبر می‌پرورد دامن من»

(۱) شادمانی چون کنم کز صبر مفلس گشته‌ام / کی تواند بود هرگز مرد مفلس (بی‌چیز) شادمان

(۲) هر چه گویی بتوانم، مگر از روی تو صبر / و آنچه خواهی بکنم، جز به فراق تو ثبات

(۳) جز صبر به آفات قضا چاره نشاید / در ناخن تدبیر نیستان که شکستست

(۴) ای که ز من صبر طلب می‌کنی / خود چو منی را چه بر آید ز دست؟

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت سوم شاعر توصیه به «صبر» می‌کند ولی در ابیات دیگر می‌گوید امکان صبر وجود

ندارد.

همه گزینه‌ها به مفهوم عبارت زیر اشاره دارند، به جز:

«چه باک اگر هر دو دست تو نیز هدیه راه خدا شود؟»

(۱) روم هر روز بر طوف دکانش / سر خود را نهم بر آستانش

(۲) بر خاک نهم پیش تو سر گر خواهی / وان خاک کنم ز دیده تر گر خواهی

(۳) گر بود ای شوخ چشم رای تو بر خون من / بر سرو دیده نهم رای تو را

(۴) ز آن آمدم که بر سر کوی تو سر نهم / مقبل کسی که در سر کوی تو می‌رود

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عبارت سؤال و ابیات ۱، ۳ و ۴ به مفهوم «جانفشانی» در راه عشق اشاره می‌کنند ولی در

بیت ۱ از تعظیم کردن سخن رانده است.

مفهوم عبارت زیر در کدام بیت دیده نمی‌شود؟

«تو گویی اشیا گنجینه‌هایی از رازهای شگفت خلقت هستند، اما تو تا به حال در نمی‌یافته‌ای»

(۱) وجود جمله ظل (سایه) حضرت توسط / همه آثار صنع و قدرت توسط

(۲) در مظاهر مظهري ظاهر شده در چشم ما / دیده بگشا تا ببینی نور او در این و آن

(۳) هر کجا روی نکو یابم نشان، آنجا روم / و ندر آن صورت تو را ببینم، چو نیکو بنگرم

(۴) بی‌گلروی تو هر لاله که روید ز گلم / بر دلش داغ تو بر سینه نشان تو بود

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت سؤال و ابیات ۱، ۲ و ۳ از این سخن می‌گویند که: خداوند در تمام پدیده‌ها

جلوه‌گر است.»

مفهوم کلی بیت زیر در کدام گزینه دیده نمی‌شود؟

«جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من»

(۱) چشم ما از سرمه توحید تا روشن شده است / سنگلاخ این جهان را طور می‌دانیم ما

(۲) سید ما چون درین دریای توحید اوفتاد / عین او از ما بجو زیرا که آن ما یافتیم

(۳) تو آن یگانه دهری که وساده حکم / به از تو تکیه نکرد دست هیچ صدر نشین

(۴) با همه کثرت شماری غیر وحدت باطل است / یک‌یک آمد بر زبان از صد هزار اعداد ما

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت سؤال و ابیات ۱، ۲ و ۴ به مفهوم «توحید» و اقرار به یگانگی خدا اشاره دارند ولی

بیت سوم در ستایش یک صاحب منصب است.

کدام گزینه به مفهوم بیت زیر اشاره دارد؟

«گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ، تسبیح گوی و من، خاموش»

۱) ای آن که کنی عرضه سجاده و تسبیح / مرغ دل ما فارغ از این دانه و دام است

۲) مرغابی سرخاب که در آب نشیند / گوید که خدایی و سزایی تو جهان را

۳) به روی برگ شبنم‌ها نشست / چو بر سجاده تسبیح گسسته

۴) صوت داود است و ما خوش نغمه‌ای داریم از آن / مرغ روح ما کند تسبیح با ما جاودان

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هر دو بیت به مفهوم «تمام پدیده‌ها خدا را تسبیح می‌گویند» اشاره دارند.

در کدام بیت جملهٔ مرکب به کار رفته است؟

(۱) واصل تو اجل را ز سرم دورهمی داشت / از دولت هجر تو کنون دور نماید است

(۲) نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس / مالالت علما هم ز علم بی عمل است

(۳) باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است / شمشاد خانه پرور ما از که کمتر است؟

(۴) اگر چه مستی عشقم خراب کرد ولی / اساس هستی من زان خراب آباد است

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت اول حرف ربط «اگر» آمده پس جمله، مرکب است.

نقش واژه‌هایش مشخص شده در بیت زیر به ترتیب، کدام است؟

«دلم ز نرگس ساقی امان نخواست به جان / چرا که شیوه آن ترک دل سیه دانست»

(۱) مضاف‌الیه، مسند، نهاد، صفت اشاره

(۲) صفت، مفعول، مفعول، مضاف‌الیه

(۳) مضاف‌الیه، مفعول، مفعول، مضاف‌الیه

(۴) متمم، مفعول، مفعول، صفت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ساقی اسم است و مضاف‌الیه / خواستن نیاز به مفعول دارد، چه چیز را خواست «امان» را /

دانست، چه چیز را «شیوه» را پس این واژه هم مفعول است. / «ترک» مضاف‌الیه